

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 58/08-19

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 14. februára 2008 predbežne prerokoval sťažnosť J. T., S., M. T., B., a L. T., B., zastúpených advokátkou Mgr. A. S., B., vo veci namietaného porušenia ich základných práv podľa čl. 20, čl. 47 a čl. 48 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Bratislava III v konaní vedenom pod sp. zn. PK - 5 C 55/00 a jeho rozsudkom z 11. októbra 2005 a postupom Krajského súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 9 Co 133/06 a jeho rozsudkom z 24. mája 2007 a takto

rozhodol:

Sťažnosť J. T., M. T. a L. T. odmieta.

Odôvodnenie:

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 22. októbra 2007 doručená sťažnosť J. T., S., M. T., B., a L. T., B. (ďalej len „sťažovatelia“), zastúpených advokátkou Mgr. A. S., B., ktorou namietali porušenie svojich základných práv podľa čl. 20, čl. 47 a čl. 48 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu Bratislava III (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn.

PK - 5 C 55/00 a jeho rozsudkom z 11. októbra 2005 a postupom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 9 Co 133/06 a jeho rozsudkom z 24. mája 2007.

Sťažovatelia namietajú porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu a spravodlivé súdne konanie, základného práva na ochranu vlastníctva a základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov.

Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovatelia 7. februára 2000 podali okresnému súdu žalobu, ktorou sa domáhali určenia, že nimi označené nehnuteľnosti patria do dedičstva po S. T. a žiadali uložiť žalovaným vypratať a vydať im označené nehnuteľnosti. Konanie okresného súdu bolo vedené pod sp. zn. PK - 5 C 55/00.

Okresný súd vo veci rozhodol rozsudkom č. k. PK - 5 C 55/00-546 z 11. októbra 2005 (ďalej len „rozsudok okresného súdu z 11. októbra 2005“), ktorým žalobu sťažovateľov zamietol a uložil im povinnosť nahradiť trovy konania.

Proti tomuto rozsudku sťažovatelia podali odvolanie a krajský súd v odvolacom konaní svojím rozsudkom č. k. 9 Co 133/06-586 z 24. mája 2007 (ďalej len „rozsudok krajského súdu z 24. mája 2007“) rozsudok okresného súdu z 11. októbra 2005 potvrdil.

Sťažovatelia vo svojej sťažnosti podrobne opísali skutkové okolnosti, ktoré podľa ich názoru preukazujú dôvodnosť ich nárokov uplatnených v namietaných súdnych konaniach.

K porušeniu označených práv došlo podľa sťažovateľov postupom a rozsudkami okresného súdu a krajského súdu v dôsledku nesprávneho zistenia skutkového stavu a ich nesprávnymi právnymi závermi pri rozhodovaní o ich nárokoch.

Sťažovatelia namietali najmä nesprávnosť záveru okresného súdu a krajského súdu o danosti prekážky rozsúdenej veci vo vzťahu k určeniu, že sťažovateľmi označené nehnuteľnosti patria do dedičstva po poručiteľke. Taktiež namietali nesprávnosť záveru

oboch súdov vo vzťahu k ich nárokom na vypratanie a vydanie nehnuteľností žalovanými a nesúhlasili s tým, že podľa záverov okresného súdu aj krajského súdu „nesporne nepreukázali oprávnenie vlastníka ani neoprávnenosť zásahov, zadržovania odporcami“.

Sťažovatelia k sťažnosti pripojili rozsudok okresného súdu z 11. októbra 2005 a rozsudok krajského súdu z 24. mája 2007, na ktorých je vyznačené, že nadobudli právoplatnosť 17. augusta 2007.

V sťažnosti sťažovatelia uviedli, že rozsudok krajského súdu z 24. mája 2007 im bol doručený 22. augusta 2007, a preto je zachovaná dvojmesačná lehota na podanie sťažnosti ústavnému súdu.

V podaní doručenom ústavnému súdu 21. decembra 2007 a 15. januára 2008 sťažovatelia uviedli, že dátum právoplatnosti na rozsudku okresného súdu a krajského súdu je uvedený nesprávne, a zároveň uviedli, že žiadosťou z 10. decembra 2007 a doplnením žiadosti z 8. januára 2008 požiadali okresný súd o jeho opravu.

Z obsahu žiadostí sťažovateľov o opravu vyznačeného dátumu právoplatnosti na rozsudkoch vyplýva, že podľa ich názoru nemohlo dôjsť k doručeniu rozsudku krajského súdu právnej zástupkyňi sťažovateľov fikciou doručenia po uplynutí troch dní od uloženia zásielky na pošte po druhom neúspešnom pokuse o jej doručenie, a to z dôvodu, že právna zástupkyňa sa v čase prvého a druhého pokusu o doručenie zásielky zdržiavala v zahraničí a podľa sťažovateľov o tejto skutočnosti informovala pred odchodom aj súdnu doručovateľku.

V sťažnosti sa sťažovatelia domáhali, aby ústavný súd rozhodol, že postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. PK - 5 C 55/00 a jeho rozsudkom z 11. októbra 2005 a postupom krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 9 Co 133/06 a jeho rozsudkom z 24. mája 2007 boli porušené nimi označené základné práva, zrušil označené rozsudky a priznal sťažovateľom finančné zadostučinenie v sume 600 000 Sk a náhradu trov konania.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z.z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a zisťuje, či nie sú dôvody na odmietnutie návrhu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na ktorých prerokovanie nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

V čl. 127 ods. 1 ústavy je zakotvený princíp subsidiarity, ktorý znamená, že ústavný súd môže konať o namietanom porušení práv sťažovateľa a vecne sa zaoberať sťažnosťami iba vtedy, ak sa sťažovateľ nemôže domáhať ochrany svojich práv pred všeobecným súdom. Namietané porušenie niektorého zo základných práv alebo slobôd teda automaticky nezakladá aj právomoc ústavného súdu na konanie o nich. Pokiaľ ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti fyzickej osoby alebo právnickej osoby zistí, že ochrany tohto základného práva alebo slobody, porušenie ktorých namieta, sa sťažovateľ môže domôcť využitím jemu dostupných a aj účinných právnych prostriedkov nápravy, prípadne

iným zákonne upraveným spôsobom pred iným súdom alebo pred iným štátnym orgánom, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku svojej právomoci na jej prerokovanie.

V súlade s princípom subsidiarity právomoc ústavného súdu poskytnúť ochranu základným právam a slobodám je daná iba vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy. Ústavný súd sa pri zakladaní svojej právomoci riadi zásadou, že všeobecné súdy sú ústavou povolané chrániť nielen zákonnosť, ale aj ústavnosť. Preto je právomoc ústavného súdu subsidiárna a nastupuje až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (m. m. IV. ÚS 236/07).

Jednou zo zákonných podmienok prijatia sťažnosti na ďalšie konanie je jej podanie v lehote ustanovenej v § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde. Táto lehota je dvojmesačná a začína plynúť od právoplatnosti rozhodnutia, oznámenia opatrenia alebo upovedomenia o inom zásahu, pričom pri opatrení alebo inom zásahu sa počíta odo dňa, kedy sa sťažovateľ mohol o opatrení alebo inom zásahu dozvedieť. Nedodržanie tejto lehoty je zákonom ustanoveným dôvodom na odmietnutie sťažnosti ako podanej oneskorene podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde. V prípade podania sťažnosti po uplynutí zákonom ustanovenej lehoty neumožňuje zákon o ústavnom súde zmeškanie tejto lehoty odpustiť, pretože to kogentné ustanovenie § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde neumožňuje.

O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti (návrhu) možno hovoriť predovšetkým vtedy, ak namietaným postupom orgánu verejnej moci (v tomto prípade všeobecného súdu v občianskoprávnom konaní) nemohlo dôjsť k porušeniu toho základného práva, ktoré označil sťažovateľ, pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi napadnutým postupom tohto orgánu a základným právom, porušenie ktorého sa namietalo, ale aj vtedy, ak v konaní pred orgánom verejnej moci vznikne procesná situácia alebo procesný stav, ktoré vylučujú, aby tento orgán (všeobecný súd) porušoval uvedené základné právo, pretože uvedená situácia alebo stav takú možnosť reálne nepripúšťajú (IV. ÚS 16/04, II. ÚS 1/05, II. ÚS 20/05, IV. ÚS 55/05, IV. ÚS 288/05).

Podľa názoru sťažovateľov k porušeniu nimi označených práv došlo postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. PK - 5 C 55/00 a jeho rozsudkom z 11. októbra 2005 a postupom krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 9 Co 133/06 a jeho rozsudkom z 24. mája 2007.

Ústavný súd uvádza, že v súlade s princípom subsidiarity nie je oprávnený posúdiť v danom prípade vecnú nesprávnosť skutkových a právnych záverov uvedených v rozsudku okresného súdu z 11. októbra 2005, keďže uvedené patrilo do právomoci krajského súdu v konaní o odvolaní sťažovateľov podanom proti uvedenému rozhodnutiu.

Vzhľadom na existenciu dostupného a účinného právneho prostriedku nápravy porušenia sťažovateľmi označených práv vo vzťahu k postupu a rozsudku okresného súdu je v súlade s princípom subsidiarity vylúčená právomoc ústavného súdu na prerokovanie a rozhodnutie sťažnosti v tejto časti, a preto ju ústavný súd v súlade s § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie.

Z ústavnoprávneho hľadiska je relevantné len preskúmanie namietaného postupu a rozsudku krajského súdu.

Pri posúdení, či bola zachovaná dvojmesačná lehota na podanie sťažnosti ústavnému súdu, je relevantnou skutočnosťou dátum právoplatnosti rozsudku krajského súdu z 24. mája 2007. Ústavný súd je viazaný dátumom právoplatnosti vyznačeným na dotknutom rozsudku, a to napriek tomu, že sťažovatelia považujú tento dátum za nesprávny a požiadali o jeho opravu okresný súd. Vzhľadom na to, že rozsudok krajského súdu nadobudol právoplatnosť 17. augusta 2007 a sťažnosť ústavnému súdu sťažovatelia podali na poštovú prepravu 19. októbra 2007, ústavný súd konštatuje, že v danom prípade sťažnosť sťažovateľov nebola podaná v dvojmesačnej lehote od relevantnej skutočnosti, a preto je daný dôvod na jej odmietnutie ako oneskorene podanej podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Výlučne v pôsobnosti okresného súdu je posúdenie správnosti dátumu vyznačenia právoplatnosti rozsudku krajského súdu z 24. mája 2007. Napriek uvedenému sa ústavný zaoberal posúdením sťažnosti z hľadiska jej opodstatnenosti.

Podstatou sťažnosti sťažovateľov je poukaz na nesprávne skutkové zistenia a nesprávne právne posúdenie veci krajským súdom.

Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu tento nie je zásadne oprávnený preskúmavať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmavať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil.

Ústavný súd sa pri výkone svojej funkcie podľa ústavy zameriava na kontrolu zlučiteľnosti interpretácie a aplikácie vnútroštátnych právnych predpisov všeobecnými súdmi s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a slobodách.

Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmavať také rozhodnutia všeobecných súdov, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody, pričom skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť predmetom preskúmavania vtedy, ak by vyведенé závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (I. ÚS 13/00 mutatis mutandis I. ÚS 37/95, II. ÚS 58/98, I. ÚS 5/00, I. ÚS 17/00) a zároveň tiež by malo za následok porušenie niektorého z princípov spravodlivého procesu, ktoré neboli napravené v inštančnom (opravnom) postupe všeobecných súdov.

Krajský súd sa stotožnil so závermi okresného súdu a správne a dostatočne sa vysporiadal s odvolacími dôvodmi sťažovateľov, keď uviedol: „Odvolací súd preskúmal vec podľa § 212 ods. 1 O. s. p., na odvolacom pojednávaní (§ 214 ods. 1 O. s. p.) a zistil, že

odvolanie nie je dôvodné, keďže súd prvého stupňa dostatočne zistil skutkový stav veci a vec posúdil správne i po právnej stránke. Vec súd prvého stupňa náležitým spôsobom odôvodnil (§ 157 ods. 2 O. s. p.) a jeho dôvodmi sa plne stotožňuje i odvolací súd...

Navrhovatelia tvrdia, že rozsudok Krajského súdu v Bratislave č. k. 12 Co 222/85-340 zo dňa 27. 10. 1986, ktorým bolo rozhodnuté o zrušení a vyporiadaní podielového spoluvlastníctva k nehnuteľnostiam (účastníčky konania boli právne predchodkyne terajších účastníkov S. T. a F. O.), je nevykonateľné, nesprávne a nulitné. Tieto námietky sú právne bezvýznamné. Argumenty o nulitnosti rozhodnutia sú v právnom štáte neprípustné. Toto rozhodnutie je právoplatné a právoplatnosť je vlastnosť rozhodnutia, ktorú mu za určitých podmienok prepožičiava procesné právo a ktoré spočíva v zásadnej záväznosti rozhodnutia a v jeho zásadnej nezmeniteľnosti. V spojitosti so záväznosťou právoplatného súdneho rozhodnutia sa hovorí aj o objektívnom a subjektívnom dosahu právoplatnosti.

Ak súd rozhodol vec, nemôže o nej znovu konať a rozhodovať. Vzniká tu prekážka rozsúdenej veci (exceptio rei iudicatae), na ktorú súd musí prihliadnuť v každom období konania z úradnej povinnosti. Keď hovoríme o subjektívnom dosahu právoplatnosti rozsudku, prejavuje tieto účinky právoplatnosti zásadne voči účastníkom konania a všetkým orgánom. Záujmy upevňovania a dodržiavania právneho poriadku si žiadajú, aby s právoplatnosťou súdnych rozhodnutí rátali nielen súdne orgány a účastníci, ale aj všetky orgány.

Navrhovateľmi 1/, 2/, 3/ namietaný právoplatný rozsudok Krajského súdu v Bratislave 12 Co 222/85-340 zo dňa 27. 10. 1986 nebol napadnutý mimoriadnym opravným prostriedkom nebol zrušený a preto ide o záväzné rozhodnutie, ako pre súd, tak i pre účastníkov konania a i ďalšie všetky orgány. Preto navrhovatelia 1/, 2/, 3/ nemohli byť úspešní v konaní, nemôžu mať naliehavý právny záujem na určení podľa § 80 písm. c/ O. s. p.

Čo sa týka námietky, že F. O. (matka odporkyne 1/) mala byť dedičkou po S. T. je nedôvodná, pretože v dedičskom konaní vedenom po S. T. bol zisťovaný okruh dedičov a v ňom F. O. matka odporcu 1/ ani nefigurovala. Preto námietka o nedostatku pasívnej legitímácie je nepodstatná.

Z vyššie uvedených dôvodov odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa ako vecne správny podľa § 219 O. s. p. potvrdil a to i v časti týkajúcej sa trov účastníkov

a trov štátu, ktoré boli správne (a i v správnej výške) uložené za povinnosť zaplatiť neúspešnými navrhovateľmi 1/, 2/, 3/ (§ 142 ods. 1 O. s. p.) odporcom 1/, 2/, 3/ a na účet prvostupňového súdu (§ 148 ods. 1 O. s. p.).“

Ústavný súd pri preskúmaní rozsudku krajského súdu z 24. mája 2007 dospel k záveru, že krajský súd sa primerane vysporiadal s argumentáciou sťažovateľov, správne ustálil skutkový stav veci a relevantné zákonné ustanovenia aplikoval spôsobom, ktorý neodporuje ich zneniu, účelu ani označeným článkom ústavy. Nezistil žiadne skutočnosti, na základe ktorých by bolo možné tento rozsudok označiť za nezlučiteľný s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou ustanovenými princípmi súdneho rozhodovania (čl. 144 ods. 1 ústavy).

Vzhľadom na citované odôvodnenie je ústavný súd toho názoru, že nie je daná ani príčinná súvislosť medzi označenými právami sťažovateľov a postupom krajského súdu pri rozhodovaní v danej veci, ktorá by umožňovala vysloviť záver o porušení sťažovateľmi označených práv. Skutočnosť, že sťažovatelia sa nestotožňujú s právnym názorom krajského súdu, nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti uvedeného rozhodnutia.

O svojvôli pri výklade alebo aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať vtedy, ak by sa jeho názor natoľko odchyľil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel alebo význam (napr. I. ÚS 115/02, I. ÚS 176/03), pričom v konkrétnych okolnostiach danej veci sa tak podľa názoru ústavného súdu nestalo.

Keďže s ohľadom na uvedené ústavný súd dospel k záveru, že napadnuté rozhodnutie krajského súdu nemá žiadnu vecnú súvislosť s tvrdeným porušením označených práv sťažovateľov, je daný dôvod aj na odmietnutie sťažnosti v tejto časti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom ako zjavne neopodstatnenej.

Napriek oneskorenému podaniu sťažnosti ústavný súd túto posúdil pri predbežnom prerokovaní aj vo vzťahu k namietanému porušeniu základného práva sťažovateľov na

prerokovanie ich veci bez zbytočných priet'ahov postupom okresného súdu a krajského súdu v označených konaniach.

Pri predbežnom prerokovaní s'ťažnosti vychádzal ústavný súd zo svojej stabilizovanej judikatúry, podľa ktorej podstatou, účelom a cieľom práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov je odstránenie právnej neistoty (III. ÚS 61/98). Zároveň zo stabilizovanej judikatúry ústavného súdu tiež vyplýva, že ochranu základnému právu na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov upravenému v čl. 48 ods. 2 ústavy súd poskytuje len vtedy, ak bola ústavnému súdu podaná s'ťažnosť v čase, keď k namietanému porušovaniu práva ešte mohlo dochádzať a nečinnosť orgánu verejnej moci v tom čase ešte mohla trvať (napr. mutatis mutandis II. ÚS 387/06).

Zo s'ťažnosti a jej príloh vyplýva, že v čase jej doručenia ústavnému súdu konania okresného súdu a krajského súdu boli skončené právoplatnými rozsudkami. To znamená, že v čase doručenia s'ťažnosti s'ťažovateľov ústavnému súdu k namietanému porušeniu nimi označeného základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov postupom okresného súdu a krajského súdu už nemohlo dochádzať. Z uvedeného dôvodu ústavný súd konštatuje, že s'ťažnosť s'ťažovateľov je aj v tejto časti zjavne neopodstatnená.

Pretože s'ťažnosť bola odmietnutá, neprichádzalo už do úvahy, aby ústavný súd rozhodoval o ďalších nárokoch uplatnených s'ťažovateľmi.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 14. februára 2008